

Vergeet ook niet dat een kleine tegenvaller grote gevolgen kan hebben. Als Angela Merkel bijvoorbeeld besluit Cyprus niet overeind te houden, kan het kaartenhuis zo instorten. Ik weet niet of het vandaag of morgen gebeurt, maar een dergelijke tegenvaller gaat er komen.

U lijkt niet echt een optimist...

Diep van binnen ben ik juist een rasoptimist. Ik geloof dat 2013 een overgangsjaar is waarin we verschuiven naar een nieuw paradigma met een beter banksysteem, minder overheid en sterke economische groei. Maar de recessie moet diep genoeg zijn voordat zaken echt veranderen. De geschiedenis laat zien dat er pas veranderingen plaatsvinden als het echt moet. Vroeg of laat zal de wereld erachter komen dat overheden en centrale banken geen tijd meer kunnen kopen met kunstmatige ingrepen. Dan wordt het tijd om met de billen bloot te gaan.

Wie niet horen wil, moet dus maar voelen?

Ja, neem bijvoorbeeld Spanje. Je moet dit land laten voelen dat ze in het verleden fouten hebben gemaakt. Ik dicht Spanje een kans van 50 procent toe dat het niet in staat is om de volledige hoofdsom van staatsobligaties terug te betalen aan beleggers. Ik geef mijn geld liever aan een willekeurige voorbijganger met een zakenidee dan dat ik het de Spaanse overheid toevertrouw.

“IK GEEF MIJN GELD LIEVER AAN EEN WILLEKEURIGE VOORBIJGANGER MET EEN ZAKENIDEE DAN DAT IK HET DE SPAANSE OVERHEID TOEVERTRouw”

Maar zal door een faillissement van Spanje niet de rest van Europa meegesleurd worden?

Dit argument deugt gewoon niet. Spanje is in zijn historie veertien keer failliet gegaan. Griekenland heeft sinds zijn onafhankelijkheid langer de status ‘in faillissement’ gehad dan dat het gewoon kredietwaardig was. Een nieuw begin is onderdeel van het leven. De meeste prestatiedrang hebben mensen als zij hebben gefaald, niet als zij succes hebben gehad. Dat is precies de reden dat iedere crisis de wereld verder brengt.

Keynes zou niet tot uw vriendenkring behoren?

Dat ligt iets genuanceerder. Toen Keynes geroemd werd om zijn stimuleringstheorie in de jaren dertig van de vorige eeuw was het aandeel van de overheid in de economie nog geen 25 procent. Dan is er op zich niets mis met het opschroeven van overheidsbestedingen en het aanzwengelen van de geldpers om vraaguitval op te vangen.

Nu is de uitgangssituatie compleet anders. Het aandeel van de overheid in de economie van de meeste westerse landen ligt nu rond de 50 procent, en in sommige gevallen zelfs hoger.

Hoe kijkt u dan aan tegen de massieve ingrepen van centrale bankiers in 2008 om het systeem overeind te houden?

Er was toen geen alternatief. Maar nu zijn we alleen nog maar bezig met het geven van pijnstillers. Een diagnose is überhaupt nog niet gesteld. Centrale banken en overheden houden de financials veel te lang kunstmatig overeind. Ik

vind dat falende banken in handen moeten komen van de individuele belastingbetalers. Als banken winst maken, zijn het private instellingen, maar als zij verliezen lijden is het opeens een probleem van de belastingbetaler. Iedere Nederlander zou bijvoorbeeld een aandeel ABN Amro moeten krijgen.

Maak je daar de belastingbetaler wel blij mee?

Volgens schattingen zijn de aandelen van de staat in ABN Amro veel minder waard dan waarvoor deze gekocht zijn.

Dit is vooral zo omdat de staat ABN Amro binnen enkele jaren weer wil verkopen. Als jullie ervoor zouden kiezen om van de bank een fonds te maken dat over dertig jaar niet meer bestaat, houdt de

belastingbetaler waarschijnlijk geld over. Zolang de kasstromen van dit fonds positief zijn, wat bij een bank meestal geen issue is, zijn er geen problemen. Als partijen onderdelen willen kopen, moet de staat hier te zijner tijd op in gaan, mits de prijs goed is natuurlijk.

Bij de bankencrisis in Zweden (banken kwamen in 1992 in de problemen door het leeglopen van een huizenbubbel, redactie) waren deze sterfhuisconstructies erg succesvol.

